

DOI: 10.32347/2412-9933.2023.54.22-29

УДК 005.8+334:339.9

Гордєєва Інна Олександрівна

Кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри інтелектуальної власності та управління проектами,

<https://orcid.org/0000-0002-2019-2527>

Український державний університет науки і технологій, Дніпро

**МІЖНАРОДНА ТЕХНІЧНА ДОПОМОГА УКРАЇНІ:
СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

***Анотація.** Стаття присвячена моніторингу надходжень та використання міжнародної технічної допомоги Україні з точки зору оцінки ефективності реалізації проєктної діяльності і потенціалу повоєнного відновлення. Стаття може зацікавити вчених і практиків з проєктного менеджменту, центральних і місцевих органів виконавчої влади, а також організацій, які працюють з міжнародною технічною допомогою. Актуальність дослідження визначило зростання іноземної допомоги державі в 2022–2023 рр. порівняно з попередніми роками приблизно в 8 разів. Результати роботи містять критичний аналіз системи координації міжнародної технічної допомоги та ефективності її використання відповідно до нормативно-правової бази України. У статті наведено статистичні дані щодо обсягу та динаміки приросту міжнародної технічної допомоги Україні з 2010 р. по 2023 р., проаналізовано статистичні дані використання коштів українськими реципієнтами за категоріями. Проаналізовано етичні стандарти та політики візуальних контентів у роботі з міжнародною технічною допомогою. У роботі набули подальшого розвитку методологічні підходи обґрунтування шляхів удосконалення ефективності управління міжнародною технічною допомогою в Україні. Практична значущість полягає в удосконаленні методичних підходів у роботі з міжнародною технічною допомогою задля забезпечення ефективного використання ресурсів, сталого розвитку, зниження втрат, забезпечення етичних стандартів та політик візуальних контентів, зростання кількості успішно реалізованих проєктів. Результати дослідження доцільно використовувати для розроблення вітчизняної методології системи управління міжнародною технічною допомогою, вдосконалення правового механізму планування, залучення, використання, моніторингу та ефективного функціонування системи контролю цієї сфери.*

Ключові слова: міжнародна технічна допомога; гранти; моніторинг проєктів (програм); донор; політики візуальних контентів

Вступ

Від початку військового вторгнення Росії в Україну (у більшості, як неприбуткових, так і бізнес-організацій) чи не єдиним можливим джерелом фінансування проєктної діяльності залишилося залучення міжнародної технічної допомоги (МТД), у т. ч. грантів.

У 2022 р. Україна отримала грантового фінансування понад 14 млрд доларів, у т. ч. у період з липня 2022 р. по квітень 2023 р. на фінансування 4000 грантів для розвитку підприємництва на загальну суму 2,4 млрд грн.

Громадські організації, благодійні фонди та бізнес вимушено звертаються саме до цих джерел фінансування. Безперечно, що МТД, у т. ч. і гранти, є важливим механізмом розвитку громадянського суспільства [1; 2].

**Аналіз досліджень
та постановка завдання**

Головними донорами України були і залишаються США, Єврокомісія та ООН. Звичайно, що головною темою є вирішення безпекових питань для України.

Законодавчо МТД регулюється постановою Кабінету Міністрів України № 153 від 15.02.2002 р. та угодами щодо техніко-економічного співробітництва України з країнами та міжнародними організаціями-донорами [3; 5].

Відповідно до чинного законодавства України [6], МТД включає в себе фінансові та інші ресурси і послуги, які відповідно до міжнародних договорів України надаються донорами на безоплатній та безповоротній основі з метою підтримки України.

Проте МТД є не тільки «дарунком». До неї також належать і кредити на пільгових умовах.

А отже, з часом українські платники податків повертають ці кредитні займи, а грантоотримувачі звітують перед міжнародними партнерами щодо результатів структурної перебудови України відповідно до поставлених цілей.

З 2020 р. дотепер координатором МТД зі сторони України є Директорат координації міжнародної технічної допомоги при Секретаріаті Кабінету Міністрів України. Функціями цього Директорату є координація діяльності, пов'язаної із залученням, використанням та моніторингом МТД. Наразі державним бенефіціаром є Міністерство аграрної політики та продовольства України, яке в місячний термін внутрішнім наказом визначає координатора проекту та відповідальну особу.

Тема прозорості розподілу і звітування, підозри у розкраданні МТД, як до, так і з початком війни, викликають громадські невдоволення [6].

Не викликає сумніву і те, що відповідальність за раціональне та ефективне використання МТД стоїть на порядку денному як перед українським Урядом, так і суспільством, що і формує актуальність пропонованого дослідження.

Мета і завдання дослідження

Метою дослідження є критичний аналіз ефективності використання міжнародної технічної допомоги та визначення шляхів удосконалення цих процедур.

Основні завдання дослідження такі:

1. Аналіз наявної системи управління МТД в Україні.
2. Розроблення шляхів підвищення ефективності використання МТД.
3. Аналіз етичних стандартів та політики візуальних контентів у роботі з МТД.

Об'єктом дослідження є моніторинг надходжень і використання міжнародної технічної

допомоги Україні та оцінка ефективності державної політики в цій сфері.

Предметом дослідження є методологічні підходи удосконалення ефективності управління міжнародною технічною допомогою України.

Матеріали і методи дослідження

Застосовано комплекс взаємодоповнюючих методів наукового пізнання: методи декомпозиції, систематизації та інтеграції; статистичний, критичний, порівняльний аналізи.

Виклад основного матеріалу

Міжнародна спільнота активно відреагувала на виклики подій в нашій країні та інтенсифікувала надання гуманітарної, благодійної, грантової та інших видів МТД.

Зафіксований обсяг МТД у 2022–2023 рр. зріс у порівнянні з попередніми (2017–2020 рр.) практично у 8 разів [8–12] (рис. 1). Зокрема можна спрогнозувати, що обсяг МТД надалі має тенденцію до зростання задля повоєнної відбудови України.

Необхідно відмітити, що в офіційній інформації є деякі відхилення в обсязі фінансування за 2018 р. За одними даними обсяг МТД у 2018 р. становив 6,1 млрд доларів [8], а за іншими джерелами 6,6 млрд доларів [13].

Зокрема, на графіках (рис. 1, 2) спостерігається різке зниження обсягу МТД у 2019–2020 рр.

Це падіння можна пояснити двома основними причинами:

1. Запровадженням у серпні 2019 р. процедури державної реєстрації та перереєстрації, використання та моніторингу МТД [5]. Вірогідно що, в зв'язку зі змінами не всі встигли виконати процедуру державної реєстрації та перереєстрації МТД.

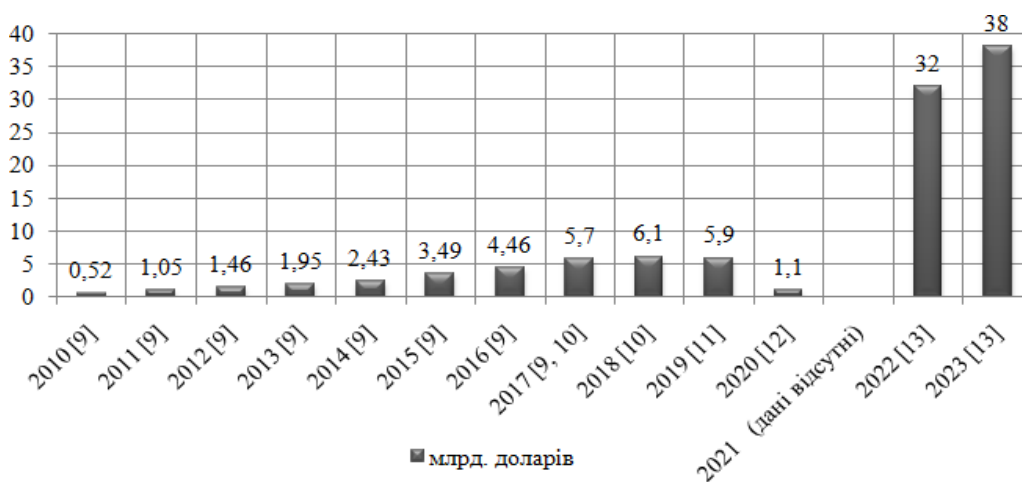

Рисунок 1 – Обсяг міжнародної технічної допомоги Україні з 2010 по 2023 рр. (побудовано автором на основі даних [8–12])

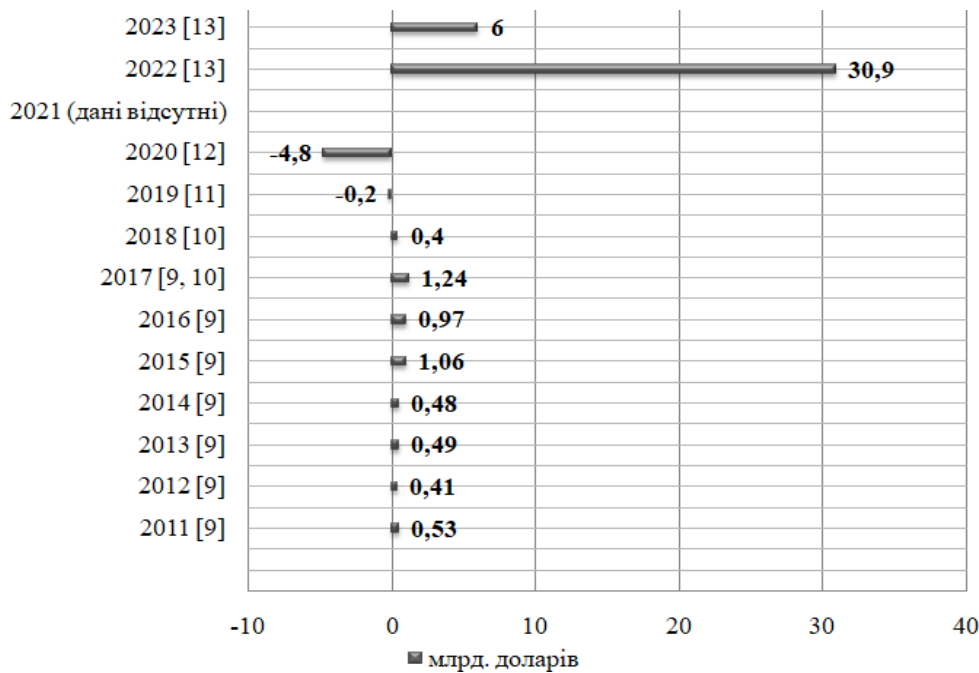

Рисунок 2 – Динаміка приросту міжнародної технічної допомоги Україні з 2010 по 2023 рр. (побудовано автором на основі даних [8 – 12])

2. З 2010 по 2019 рр. координацію питань МТД здійснювало Міністерство економічного розвитку і торгівлі України (МЕРТ), а саме департамент координації міжнародної допомоги та співробітництва з міжнародними фінансовими організаціями. Проте з 2020 р. МЕРТ та Міністерство аграрної політики об'єдналися в єдине відомство. Організаційні, кадрові та структурні зміни, вірогідніше за все, теж негативно позначилися на ефективності діалогу з країнами-донорами.

Отже, на майбутнє Уряд України повинен заздалегідь готуватися до запровадження змін, щоб забезпечити умови задля своєчасної адаптації всіх стейкхолдерів, особливо донорів та бенефіціарів.

Потрібно відзначити, що зі зміною бенефіціара з МЕРТ на Міністерство аграрної політики та продовольства України, знизилася якість підсумкового публічного звітування. В цьому легко переконатися, проаналізувавши звіти, представлені на офіційних сайтах. Зокрема, з 2020 р. погіршилася змістовна частина та аналітика підсумкових за всіма проектами (програмами) звітів з моніторингу МТД, а починаючи з 2021 р., підсумкові звіти знайти зовсім неможливо.

У попередніх звітах МЕРТ наводилися достатньо наочні показники країнам-донорам, як-от: надходження МТД за останні 10 років, приріст обсягу МТД, розбивка по секторах. Звіти МЕРТ, хоч фактично і зводилися до накопичення даних бенефіціарів про діючі проекти (програми) відповідно до укладених міжнародних угод, але були доволі наочними для подальшої аналітики, належних

висновків і рекомендацій за результатами моніторингу.

У звітах МЕРТ можна відмітити і деякі нестикування та відхилення в цифрах та порівняннях по деяких роках, але більша наочність таких звітів порівняно зі звітами нового державного бенефіціара не викликає сумніву.

За інформацією экс-директорки вищезазначеного департаменту МЕРТ Трегуб Олени основними проблемами в роботі з МТД [14] є:

1. Інституційна неспроможність держави працювати з проектами МТД.
2. Недостатня прозорість використання коштів.
3. Відсутність роботи з оцінки ефективності проектів.

Розглянемо ці проблеми детальніше.

1. Дійсно, МТД має ознаки неефективного використання із нецільовим призначенням. Ця інформація зазначається практично у всіх звітах міжнародних незалежних аудиторів.

Зокрема, на виході, Україна акумулює тільки близько 30% грантових коштів, а інші повертаються [14] до донорів. У цій ситуації держава навіть платить штрафні санкції за їх невикористання [14].

Наразі ця ситуація покращилася, а Уряд прийняв доцільні зміни до Порядку залучення, використання та моніторингу МТД. Постанова Кабінету Міністрів України № 745 від 14 серпня 2019 р. «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 15 лютого 2002 р. № 153» безперечно є важливим кроком на шляху до чіткого обліку, прозорості звітності та моніторингу МТД.

Відтак суспільство і донори повинні мати змогу в доступній формі оцінити скільки і куди спрямовується цих коштів і оцінити ефект від їх використання.

2. На розвиток конкретних українських проєктів та програм протягом тривалого часу міжнародні організації-донори надавали переважно консультативну допомогу. Зокрема, реальних інвестицій для проведення реформ у вигляді фінансової, технічної та технологічної допомоги надходив незначний відсоток. Причому більшість коштів з таких проєктів розподілялося на зарплату їх же іноземним консультантам [14]. Класична схема МТД – це «70 на 30»: мінімум 70% коштів повертається в ту країну, яка її надає у вигляді зарплат експертів, логістики, власного забезпечення [14].

Своєю чергою і на місцевому рівні відбувається аналогічна ситуація (рис. 3). Як видно із прикладу, використання коштів МТД Луганською обласною державною адміністрацією в 2021 р. більшість надходжень МТД, а це 84%, пішло на адміністративні витрати виконавців, тренінги, навчання, опитування, інформаційні кампанії та консультативні послуги. І тільки 16% із цих коштів пішло на обладнання та будівництво за умови, що головними заявленими цілями були відновлення Донбасу та адаптація внутрішньо переміщених осіб [15]. І цей наведений приклад не є виключенням, а скоріш правилом, в чому можна легко переконатися проаналізувавши подібні звіти.

Звичайно, що такий розподіл коштів викликає та буде викликати недовіру як в українського суспільства, так і в країн-донорів. Але дотепер не вистачає чітких критеріїв, які б свідчили, чи ефективно чи неефективно використовується МТД,

чи відповідають реалізовані проєкти та програми визначеним пріоритетам розвитку певної галузі соціально-економічного життя України.

3. Звідси випливає наступна проблема – відсутність окремого відповідного закону та істотні правові та організаційні прогалини в роботі з МТД. На цю тему постійно звертають увагу як практики, так і науковці [16]. Чинне законодавство наразі немає механізмів оцінки повноти та результативності впровадження одержувачами результатів реалізації проєктів (програм) МТД. Це безперечно негативно впливає на результативність їх реалізації та ставить під сумнів очікуваний позитивний ефект від впровадження [3].

Виходячи з аналізу законодавства України, практики залучення, використання та моніторингу МТД напрашується висновок про необхідність прийняття Закону України «Про міжнародну технічну допомогу» задля вдосконалення правового механізму планування, залучення, використання, моніторингу МТД на державному рівні.

4. Підсумовуючи наведені дані, не можна не погодитися із припущеннями екс-очільників МЕРТ щодо невміння і небажання органів державної влади працювати з донорськими інвестиціями [14]. Чергове підвищення кваліфікації, участь у тренінгах (та подібне), навряд чи суттєво вплинуть на ситуацію. Підсилення правової відповідальності – ось що може допомогти.

5. У зв'язку зі стрімким зростанням у 2022–2023 рр. обсягу МТД, до якої входять і грантові можливості, виник кадровий колапс: гранти та інші види МТД є, а досвідчених проєктних та грантових менеджерів наразі не достатньо. Звичайно, українські лідери змін прискорюють зусилля, щоб наздогнати це кадрове провалля, але на це потрібен час.

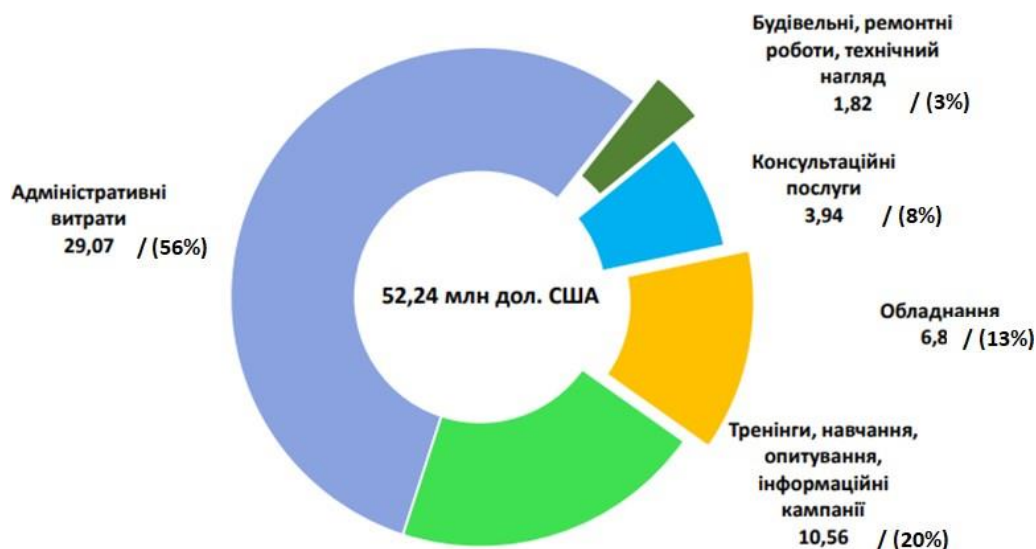

Рисунок 3 – Приклад використання коштів МТД Луганською обласною державною адміністрацією у 2021 р. [15]

Незважаючи на активність українських субгрантерів, грантоотримувачів та виконавців, спостерігається їхній низький рівень зрілості в роботі з МТД.

Мабуть одним із найяскравіших та найпоширеніших прикладів недостатньої зрілості в роботі з МТД є оприлюднення українськими субгрантерами в мережі Інтернет звітів так званих «фото з кінцевим споживачем».

«Фото з кінцевим споживачем» передбачає видачу їжі або іншої допомоги за умови фотографування реципієнтів з отриманими пакунками напроти банерів організацій-донорів або субгрантерів з метою піару та звітування. Ці фото дітей з памперсами або жінок із засобами інтимної гігієни нерідко можна зустріти на сайтах та в соціальних мережах некомерційних організацій-субгрантерів. На таких фото можна побачити дітей, людей з інвалідністю, паліативних пацієнтів, військових з наданою гуманітарною або іншою допомогою. Для так званого «вдалого кадру» благодійники за умови передачі безпілотників або автомобілів на відео «навчають» військових, як вести військові дії. І таких випадків наразі велика кількість.

Ці «фото з кінцевим споживачем» викликають питання щодо збереження поваги до гідності реципієнта, прав цієї людини, збереження її особистого простору, етичності та подальшої безпеки. Вже не кажучи про те, що на фотографування або відеозйомку дітей потрібен дозвіл їх батьків. Для крихкої дитячої психіки така «допомога» може принести більше шкоди, ніж користі. Причому переважна більшість організацій-донорів описаний вид «так званого звітування» не вимагає.

Причиною такої поведінки є те, що громадські організації та благодійні фонди в прагненні бути прозорими і відкритими перед донором через незнання, по-перше, порушують етику у відносинах з реципієнтами, а по-друге, – нормальні стандарти роботи та звітування перед донором. Отже, за таких умов «підтримка» як головна мета МТД підміняється псевдометою – «піаром».

Міжнародний донор завжди просить надати затверджені політики субгрантера, або керуватись його політиками. І у міжнародного донора завжди є політика з використання фото- та відеоматеріалів або політики візуальних контентів.

Дійсно, інколи на представників донора справляють враження фото дітей з їхньою допомогою, але політики візуальних контентів, зазвичай, прямо забороняють використання дітей на таких фото. Тим більше, політики і гуманітарні принципи забороняють робити це умовою видачі допомоги.

Скарги на подібні порушення, як правило, розбираються донором на дуже високому рівні і ніколи не залишаються поза уваги.

Нормальний звіт це насамперед первинні документи, оформлені належним чином.

На державному законодавчому рівні такі питання залишаються відкритими, а щодо етичних питань, *права* на повагу до приватного і сімейного життя регулюється статтею 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Висновки

За результатами статистичного аналізу засвідчено, що міжнародна технічна допомога Україні в 2022–2023 рр. порівняно з попередніми роками зростає орієнтовно у 8 разів та має тенденцію до подальшого зростання з метою повоєнної відбудови країни.

За результатами декомпозиції та критичного аналізу виявлено основні проблеми в роботі з міжнародною технічною допомогою:

1. Поширені випадки, що мають ознаки використання коштів неефективно та за нецільовим призначенням: недостатня прозорість використання надходжень, переважна частина яких витрачається на адміністративні витрати виконавця, а не на результат.

2. Інституційна неспроможність української влади працювати з проектами міжнародної допомоги, продукування неефективної, а часом і конфліктної політики.

3. Офіційна інформація Уряду щодо обсягу фінансування по деяких роках має нестиковки та відхилення.

4. Зі зміною бенефіціара на Міністерство аграрної політики та продовольства України у 2020 р. ще більше знизилася якість підсумкового публічного звітування, яка і до цього фактично зводилася до накопичення даних про діючі проекти (програми), а з 2021 р. підсумкові звіти знайти неможливо.

5. Впроваджуються законодавчі нововведення, до яких не встигають адаптуватися стейкхолдери, що робить регуляторне середовище ще більш нестабільним та непередбачуваним.

6. Відсутність роботи з оцінки ефективності проектів та програм: не вистачає чітких критеріїв як маркерів використання допомоги і відповідності реалізованих проектів та програм пріоритетам розвитку галузей і соціально-економічного життя України.

7. Відсутність окремого відповідного Закону «Про міжнародну технічну допомогу», що спричиняє істотні правові та організаційні прогалини в роботі, а у чинному законодавстві наразі бракує механізмів оцінки повноти та результативності впровадження одержувачами результатів реалізації проектів (програм).

8. Кадровий колапс та низький рівень професійної зрілості виконавців у роботі з міжнародною технічною допомогою.

9. Поширені випадки недотримання політики візуальних контентів у використанні фото- та відеоматеріалів, що своєю чергою порушує низку етичних питань захисту прав людини і основоположних свобод.

10. Недовіра до ефективності розподілу і використання міжнародної технічної допомоги як зі сторони міжнародних донорів, так і українського суспільства. Що зводить допомогу до консультаційної, а не реальних інвестицій для проведення реформ у вигляді фінансової, технічної та технологічної.

Але комплекс проблем у роботі української влади з міжнародною технічною допомогою не є спорадичним, а існує достатньо тривалий період та вимагає системного вирішення на усіх рівнях взаємодії Уряду, бенефіціарів, субгрантерів, реципієнтів, виконавців та інших стейкхолдерів.

На основі систематизації проблем запропоновано шляхи посилення ефективності в роботі з міжнародною технічною допомогою.

Особливу увагу необхідно приділити:

1. Забезпеченню прозорості, підзвітності і публічності в системі управління міжнародною технічною допомогою в Україні та регулюванню як на державному, так і регіональному рівнях.

2. Посиленню відповідальності органів як державної, так і місцевої влади за ефективність та цільове використання міжнародної технічної допомоги.

3. Запровадженню чітких критеріїв та процедур оцінки впливу міжнародної технічної допомоги на соціально-економічні процеси держави.

4. Вдосконаленню правової бази партнерства держави, інститутів громадянського суспільства та бізнесу.

5. Змінам у методології та методиках реалізації проєктів та програм міжнародної технічної допомоги відповідно до потреб та обмежень реципієнтів.

6. Забезпеченню умов для своєчасної адаптації всіх стейкхолдерів до змін.

7. Розвитку потенціалу одержувачів допомоги та виконавців.

8. Удосконаленню політики візуальних контентів.

Наукові результати можуть бути використані науковцями щодо дослідження сфери залучення, використання, моніторингу та контролю міжнародної технічної допомоги та функціонування системи контролю цієї сфери.

Подальшого дослідження потребують аналіз ефективності міжнародної технічної допомоги та її впливу на розвиток окремих регіонів і галузей в процесі структурної трансформації України в умовах повоєнної відбудови та європейської інтеграції.

Список літератури

1. Є-робота: українці отримали понад 4 000 грантів від держави на розвиток бізнесу. *Міністерство економіки України*. URL: <https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=ffb7f231-4a2c-4c9a-92dc-5e76374e3678&title=RobotaiUkrainciOtrimaliPonad4> (дата звернення: 04.05.2023).

2. Гордєєва І. О. Як отримати малий грант під соціальні ініціативи: зауваження експертів. *Современные информационные технологии в экономике и управлении предприятиями, программами и проектами*: матеріали XV Междунар. научно-практ. конф. Харків, 29 сентября 2017 г. Харків, 2017. С. 71–72. URL: <http://eadnurt.diit.edu.ua/handle/123456789/16824> (дата звернення: 04.05.2023). DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.7915835>.

3. Гордєєва І. О. Що потрібно робити щоб отримати грант під соціальні ініціативи? *Наука та освіта в умовах трансформації суспільства*: матеріали Всеукраїнської конференції студентів, аспірантів та молодих вчених, Київ, 21 вересня 2017 р. Київ, 2017. С. 42–43. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.7915962>.

4. Перелік міжнародних угод та нормативно-правових актів у сфері міжнародної технічної допомоги. *Міністерство Економіки України*. URL: <https://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=d1045455-72f1-4332-9909-104d8fce2407&title=Normativno-pravovaBazaZPitanTehnichnoiDopomogi> (дата звернення: 19.04.2023).

5. Постанова Кабінету Міністрів України № 745 від 14 серпня 2019 року «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 15 лютого 2002 р. № 153». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/745-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення: 10.04.2023).

6. Постанова Кабінету Міністрів України № 153 від 15 лютого 2002 р. «Порядок залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/153-2002-%D0%BF#Text> (дата звернення: 19.04.2023).

7. Гордєєва І. О. Нові інструменти пошуку інвестування проєктів. *Современные информационные технологии в экономике и управлении предприятиями, программами и проектами*: тезиси XIV Междунар. научно-практ. конф. Одесса, 8-14 сентября 2016 г. Харків, 2016. С. 91–93. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.7901063>.

8. Гордєєва І. О. Де знайти гроші на реалізацію молодіжних ініціатив? *Молодь: наука та інновації – 2016*: тези доповідей IV Всеукраїнської науково-технічної конференції студентів, аспірантів і молодих вчених, м. Дніпро, 6-7 грудня 2016 р. Т.14. Дніпро, 2016. С. 39-40. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.7901927>.
9. Звіт моніторингу міжнародної технічної допомоги для України 2017 Ministry for Development of Economy, Trade and Agriculture. URL: <https://issuu.com/mineconomdev/docs/56c437e7fab084> (дата звернення: 19.04.2023).
10. Міжнародна технічна допомога Україні у 2018 Міністерством економічного розвитку, торгівлі та сільського господарства України. URL: https://issuu.com/mineconomdev/docs/_-2018 (дата звернення: 23.04.2023).
11. Інформація щодо міжнародної технічної допомоги, що надається Україні за результатами проведеного Міністерством економічного розвитку, торгівлі та сільського господарства України моніторингу проєктів у першому півріччі 2019 року. URL: https://mof.gov.ua/uk/monitoring_of_international_technical_assistance_projects-422 (дата звернення: 19.04.2023).
12. Аналіз моніторингу проєктів міжнародної технічної допомоги за 2020 рік. *Кабінет Міністрів України*. URL: <https://dostup.pravda.com.ua/request/87451/response/331168/attach/> (дата звернення: 19.04.2023).
13. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalnyi-bank-ukrayini-zberig-oblikovuvstavku-na-rivni-25-15809> (дата звернення: 19.04.2023).
14. Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/chitkij-oblik-prozora-zvintnist-ta-monitoring-mizhnarodnoyi-tehnichnoyi-dopomogi-stepan-kubiv-pro-zmini-do-poryadku-zaluchennya-vikoristannya-ta-monitoringu-mtd> (дата звернення: 24.02.2023).
15. Що треба знати про міжнародну технічну допомогу для України. URL: <https://daily.rbc.ua/ukr/show/znatmezhdunarodnoy-tehnicheskoy-pomoshchi-1500481583.html> (дата звернення: 19.04.2023).
16. Аналіз моніторингу проєктів міжнародної технічної допомоги за 2021 рік. *Департамент міжнародної технічної допомоги, інноваційного розвитку та зовнішніх зносин Луганської обласної державної адміністрації*. URL: <https://i-lug.gov.ua/uploads/1/6477-.pdf> (дата звернення: 05.05.2023).
17. Омельченко А. В. Правові засади отримання та використання міжнародної технічної допомоги в Україні *Наукові записки*. Серія: Право. Вип. 11. м. Кропивницький, 2021. С. 63–74. DOI: 10.36550/2522-9230-2021-11-63-74. № 6. С.1–4.

Стаття надійшла до редакції 15.05.2023

Hordieieva Inna

PhD (Eng)., Associate Professor of Department of Intellectual Property and Project Management, orcid.org/0000-0002-2019-2527
Ukrainian State University of Science and Technologies, Dnipro

INTERNATIONAL TECHNICAL ASSISTANCE TO UKRAINE: STATUS AND PROSPECTS

Abstract. *The article is dedicated to monitoring the inflow and utilization of international technical assistance to Ukraine, focusing on assessing the effectiveness of project implementation and the potential for post-war recovery. The article may be of interest to researchers and practitioners in project management, central and local executive authorities, as well as organizations working with international technical assistance. The relevance of the study is determined by the significant increase in foreign aid to the country in 2022-2023 compared to previous years, approximately eightfold. The aim of the work is to critically analyze the effectiveness of international technical assistance utilization and identify ways to improve these procedures. The main research tasks included analyzing the existing system of managing international technical assistance to Ukraine, ethical standards, and visual content policies. Based on the identified problems, suggestions were made to enhance its effectiveness. Methods. A complex set of complementary methods of scientific cognition was used, including methods of decomposition, systematization, and integration; statistical, critical, and comparative analyses. The results of the work include a critical analysis of the coordination system of international technical assistance and its utilization effectiveness, in accordance with Ukraine's normative and legal framework. The article provides statistical data on the volume and dynamics of the growth of international technical assistance to Ukraine from 2010 to 2023, analyzes statistical data on the utilization of funds by Ukrainian recipients by categories. Ethical standards and visual content policies in working with international technical assistance were analyzed. Scientific novelty. The work further develops methodological approaches to substantiating ways to improve the effectiveness of managing international technical assistance in Ukraine. Practical significance lies in improving methodological approaches to working with international technical assistance to ensure efficient resource utilization, sustainable development, loss reduction, compliance with ethical standards and visual content policies, and an increase in the number of successfully implemented projects. The research results can be effectively utilized in the development of a domestic methodology for managing international technical assistance, improving the legal mechanism of planning, mobilization, utilization, monitoring, and efficient functioning of the control system in this field.*

Keywords: *International technical assistance; grants; project (program) monitoring; donor; visual content policies*

References

1. E-work: Ukrainians receive over 4,000 grants from the government for business development. (2023). Ministry of Economy of Ukraine. Available at: <https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=ffb7f231-4a2c-4c9a-92dc-5e76374e3678&title=Robota-UkrainitsiOtrimaliPonad4> (accessed 4 May 2023) (in Ukrainian).
2. Hordieieva, I. O. (2017). How to obtain a small grant for social initiatives: expert observations. *Modern Information Technologies in Economics and Enterprise Management, Programs, and Projects. Proceedings of the 15th International Scientific and Practical Conference*, 71–72. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.7915835> (in Ukrainian).
3. Hordieieva, I. O. (2017). What needs to be done to obtain a grant for social initiatives? In *Science and Education in the Context of Societal Transformation. Proceedings of the All-Ukrainian Conference of Students, Postgraduates, and Young Scientists*, 42-43. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.7915962> (in Ukrainian).
4. List of international agreements and regulatory acts in the field of international technical assistance. (2023). Ministry of Economy of Ukraine. Available at: <https://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=d1045455-72f1-4332-9909-104d8fce2407&title=Normativno-pravovaBazaZPitanTekhnichnoiDopomogi> (accessed 19 April 2023) (in Ukrainian).
5. On Amendments to the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of February 15, 2002, No. 153. (2019). Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 745 of August 14, 2019. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/745-2019-%D0%BF#Text> (accessed 10 April 2023) (in Ukrainian).
6. Procedure for Attracting, Using, and Monitoring International Technical Assistance. (2002). Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 153 of February 15, 2002. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/> (accessed 19 April 2023).
7. Hordieieva, I. O. (2016). New tools for project investment search. *Modern Information Technologies in Economics and Enterprise Management, Programs, and Projects. The 14th International Scientific and Practical Conference*, 91-93. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.7901063> (in Ukrainian).
8. Hordieieva, I. O. (2016). Where to find funding for the implementation of youth initiatives? *Youth: Science and Innovation – 2016. The 4th All-Ukrainian Scientific and Technical Conference of Students, Postgraduates, and Young Scientists. Vol. 14*. 39-40. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.7901927> (in Ukrainian).
9. Report on Monitoring of International Technical Assistance for Ukraine. (2017). Ministry for Development of Economy, Trade, and Agriculture. Available at: <https://issuu.com/mineconomdev/docs/56c437e7fab084> (accessed 19 April 2023).
10. International Technical Assistance to Ukraine in 2018 by the Ministry of Economic Development, Trade, and Agriculture of Ukraine. (2018). Available at: https://issuu.com/mineconomdev/docs/_-2018 (accessed 23 April 2023)/
11. Information on International Technical Assistance Provided to Ukraine based on the Monitoring of Projects conducted by the Ministry of Economic Development, Trade, and Agriculture of Ukraine in the first half of 2019. (2019). Available at: https://mof.gov.ua/uk/monitoring_of_international_technical_assistance_projects-422 (accessed 19 April 2023) (in Ukrainian).
12. Analysis of Monitoring of International Technical Assistance Projects for the year 2020. (2020). Cabinet of Ministers of Ukraine. Available at: https://dostup.pravda.com.ua/request/87451/response/331168/attach/3/2020.pdf?cookie_passthrough=1 (accessed 19 April 2023) (in Ukrainian).
13. National Bank of Ukraine. (2023). Available at: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-ukrayini-zberig-oblikovu-stavku-na-rivni-25-15809> (accessed 19 April 2023) (in Ukrainian).
14. Government Portal. (2019). Available at: <https://www.kmu.gov.ua/news/chitkij-oblik-prozora-zvitnist-ta-monitoring-mizhnarodnoyi-tehnichnoi-dopomogi-stepan-kubiv-pro-zmini-do-poryadku-zaluchennya-vikoristannya-ta-monitoringu-mtd> (accessed 24 February 2023) (in Ukrainian).
15. What you need to know about international technical assistance for Ukraine. (2017). Available at: <https://daily.rbc.ua/ukr/show/znat-mezhdunarodnoy-tehnicheskoy-pomoshchi-1500481583.html> (accessed 19 April 2023).
16. Analysis of monitoring of international technical assistance projects in 2021. (2021). Department of International Technical Assistance, Innovation Development, and External Relations of the Luhansk Regional State Administration. Available at: <https://i-lug.gov.ua/uploads/1/6477-.pdf> (accessed 5 May 2023) (in Ukrainian).
17. Omelchenko, A. V. (2021). Legal framework for receiving and using international technical assistance in Ukraine. *Scientific Notes. Series: Law*, 11, 63-74. DOI: 10.36550/2522-9230-2021-11-63-74. (in Ukrainian)

Посилання на публікацію

- APA Hordieieva, I. (2023). International technical assistance to Ukraine: status and prospects. *Management of Development of Complex Systems*, 54, 22–29, dx.doi.org/10.32347/2412-9933.2023.54.22-29.
- ДСТУ Гордєєва І. О. Міжнародна технічна допомога Україні: стан та перспективи. *Управління розвитком складних систем*. Київ, 2023. № 54. С. 22 – 29; dx.doi.org/10.32347/2412-9933.2023.54.22-29.